

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 12Co/96/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4117224825
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 08. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Soňa Zmeková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2021:4117224825.2

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Zmekovej a sudkýň JUDr. Renáty Pátrovičovej a JUDr. Denisy Šaligovej v spore žalobkyne: T. Y. Q. U., T., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. X, XXX XX W., zastúpenej JUDr. Mariánom Mackom, advokátom so sídlom Kocelova 2, 949 01 Nitra, proti žalovanej: Y. E. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. J. XXA, XXXX J. - A., U., zastúpenej JUDr. Daliborom Motyčkom, advokátom so sídlom Štefánikova trieda 52, 949 01 Nitra, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Nitra č. k. 9C/71/2017-358 zo dňa 13.01.2020 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie **z r u š u j e** a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zrušil podielové spoluvlastníctvo strán sporu (L.) k nehnuteľnostiam, nachádzajúcim sa v okrese W., obec S., kat. úz. S., ktoré sú zapísané v katastri nehnuteľností Okresného úradu W., katastrálny odbor, na liste vlastníctva (LV) č. XXX ako parcely registra „C“, a to parc. č. X/X zastavané plochy a nádvoria vo výmere 535 m², parc. č. X/X zastavané plochy a nádvoria vo výmere 550 m², parc. č. X/XX zastavané plochy a nádvoria vo výmere 143 m², parc. č. X/XX zastavané plochy a nádvoria vo výmere 678 m², parc. č. X/XX zastavané plochy a nádvoria vo výmere 600 m², parc. č. X/XX zastavané plochy a nádvoria vo výmere 153 m², ako aj k stavbe - rodinný dom so súp. č. X, postavaný na parcele registra „C“ č. X/XX zastavané plochy a nádvoria vo výmere 143 m². Súd prikázal uvedené nehnuteľnosti do výlučného vlastníctva žalobkyňi, ktorej uložil povinnosť zaplatiť náhradu na vyrovnanie spoluvlastníckeho podielu žalovanej vo výške 52.000 eur, a to do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Vzájomnú žalobu žalovanej o zaplatenie 40.000 eur titulom širšieho vyporiadania podielového spoluvlastníctva zamietol. Toto rozhodnutie súd prvej inštancie odôvodnil s odkazom na ustanovenie § 136 ods. 1, § 137 ods. 1, § 139 ods. 1, 2, 3, § 142 ods. 1, 3, § 101 a § 511 ods. 3 Občianskeho zákonníka. V odôvodnení súd uviedol, že žalobkyňa podanou žalobou žiadala zrušenie podielového spoluvlastníctva k vyššie uvedeným nehnuteľnostiam, ktorých je podielovou spoluvlastníčkou v podiele 3-ín a žalovaná v podiele 1-iny k celku. Navrhla, aby nehnuteľnosti boli prikázané do jej výlučného vlastníctva s tým, že žalovanej uhradí titulom vyporiadania sumu 24.500 eur. Na predmetných nehnuteľnostiach (na podiel 1-ice) je evidovaná ťarcha, spočívajúca v práve doživotného bývania a užívania týchto nehnuteľností v prospech ich matky, Y. U.. Žalobkyňa si dala vyhotoviť znalecký posudok č. XX/XXXX, ktorým boli nehnuteľnosti ohodnotené na sumu 98.000 eur, pričom žalovanej navrhla, že jej vypláti sumu 24.500 eur a ona sa stane výlučnou vlastníčkou.

2. Žalovaná vo vyjadrení k žalobe uviedla, že nehnuteľnosti obe strany sporu nadobudli v podiele 1-iny v rámci dedičského konania po neb. otcovi a ich matka mala svoj podiel 1-ice. Žalobkyňa a žalovaná na základe vzájomnej dohody a dohody s matkou hradili rovným dielom všetky náklady na udržiavanie alebo zhodnotenie nehnuteľnosti. Do nehnuteľností boli investované značné finančné prostriedky, a to tak z dôvodu ich údržby ako aj zhodnotenia. V rokoch XXXX-XXXX sa ich názory na

hospodárenie s nehnuteľnosťami začali odlišovať a matka previedla svoj spoluvlastnícky podiel vo výške 1-ice na žalobkyňu, ktorá jej súčasne zriadila právo doživotného bývania a užívania týchto nehnuteľností. Žalovaná súhlasila so zrušením podielového spoluvlastníctva ako aj s prikázaním jej spoluvlastníckeho podielu do vlastníctva žalobkyne, ktorá bude ich výlučnou vlastníčkou. Namietala však výšku finančnej náhrady a predložila znalecký posudok č. XX/XXXX, ktorý stanovil ich hodnotu na sumu 185.000 eur. Ohľadne investovania uviedla, že do nehnuteľnosti strany sporu vložili 160.000 eur. Prevod podielu matky na žalobkyňu ako aj zriadenie vecného bremena považovala žalovaná za konanie v rozpore so vzájomnou dohodou ako aj v rozpore s dobrými mravmi. Neskôr uviedla, že súhlasí so zrušením podielového spoluvlastníctva tak, že žalobkyňa nadobudne nehnuteľnosti - parcely č. X/X, X/XX, X/XX, X/XX a rodinný dom so súp. č. X a žalovaná nadobudne parcelu č. X/X, pričom parcela č. X/XX bude v podielovom spoluvlastníctve strán sporu a zároveň jej žalobkyňa zaplatí finančnú náhradu vo výške 28.481,75 eura.

3. V súdnom konaní medzi stranami sporu zostalo sporné, akým spôsobom sa má vyporiadať podielové spoluvlastníctvo po jeho zrušení. Žalobkyňa od začiatku až do rozhodnutia navrhovala, aby jej súd prikázal všetky nehnuteľnosti do výlučného vlastníctva s tým, že žalobkyňa vyplatí finančnú náhradu za spoluvlastnícky podiel žalovanej. Ďalšou spornou okolnosťou bola hodnota predmetných nehnuteľností. Žalobkyňa k žalobe predložila znalecký posudok č. XX/XXXX s vyčíslenou hodnotou v sume 98.000 eur, pričom navrhla žalovanej, že jej vyplatí sumu 24.500 eur. V priebehu konania predložila žalobkyňa ocenenie nehnuteľností od F., L.C.I., zo dňa XX.XX.XXXX na hodnotu vo výške 142.905 eur, ako aj ocenenie od S., L.C.I., zo dňa XX.XX.XXXX, znejúce na sumu 143.000 - 148.000 eur. Žalobkyňa bola ochotná vyplatíť žalovanej finančnú náhradu podľa znaleckého posudku predloženého žalovanou pod č. XX/XXXX, ktorý stanovil ich hodnotu na sumu 185.000 eur.

4. Okrem zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva si žalovaná uplatnila vzájomnou žalobou dňa 30.11.2017 voči žalobkyňi nárok na zaplatenie sumy 40.000 eur, predstavujúcu tú sumu, ktorá mala byť z jej strany zaplatená nad rámec spoluvlastníckeho podielu zodpovedajúceho 1-iny, ktoré uhradila za matku ako podielovú spoluvlastníčku. Strany sporu investovali do nehnuteľností či už z dôvodu ich údržby, opravy, prípadne zmeny, a to vždy na základe dohody, podľa ktorej každá z nich hradila polovicu nákladov aj napriek tomu, že do roku XXXX obidvom patrilo spoluvlastnícky podiel vo veľkosti 1-iny. Žalobkyňa vzniesla voči tomuto nároku žalovanej námietku premlčania, ktorú súd zhodnotil ako dôvodnú vo vzťahu k nákladom uplatnených od roku XXXX až do XX.XX.XXXX (t.j. 3 roky pred podaním vzájomnej žaloby žalovanou). Čo sa týka výdavkov uplatnených za rok XXXX (za rok XXXX nie je v dokladoch žiadny výdavok), uvedené sú tieto položky: F. - 102,48 eura, L. - 14 eur, výdavky na opatrovanie 2.278 eur, kosačka - 700 eur, kosačka doplnky - 50 eur., hadica na polievanie - 55 eur. Žalobkyňa poprela tieto výdavky, pretože podľa nej tieto neboli preukázané, lebo žalovaná nepredložila žiadne listiny a dôkazy o vykonávaní investícií do nehnuteľností po roku XXXX. Súd v tomto smere urobil záver, že ani jeden z týchto výdavkov nie je výdavkom predstavujúcim investíciu do nehnuteľností; šlo totiž len o nákupy hnutelých vecí a výdavkov na opatrovanie nemá s predmetom sporu tiež nič spoločné.

5. Vzhľadom na priebeh celého konania a vyjadrenia strán sporu súd dospel k záveru, že návrh žalobkyne, ktorým žiadala po zrušení podielového spoluvlastníctva prikázať všetky nehnuteľnosti do jej výlučného vlastníctva, je najspravodlivejším riešením. Súd z postoja žalovanej, ako aj s poukazom na výsluch svedkyne - matky strán sporu - zistil, že žalovaná nemá záujem o užívanie nehnuteľností tak, ako sa to snažil prezentovať jej právny zástupca. Bolo preukázané, že vzťahy medzi stranami sporu navzájom ako aj vzťah žalovanej voči matke nie sú dobré. Nebolo však preukázané, že by medzi stranami sporu a ich matkou existovala dohoda, na ktorú poukazovala žalovaná a podľa ktorej každá zo strán sporu mala nadobudnúť jeden z týchto pozemkov a štvrtý mal slúžiť ako prístupová cesta. Žalobkyňa je väčšinou spoluvlastníčkou a účelným v tomto prípade zostáva prikázanie nehnuteľností do jej výlučného vlastníctva, a to aj s poukazom na už uvedenú ťarchu, ktorá zostáva ich matke zachovaná. Čo sa týka výšky finančnej náhrady za spoluvlastnícky podiel žalovanej vo veľkosti 1-iny, súd vychádzal zo znaleckého posudku č. XXX/XXXX K.. Y. Q. zo dňa XX.XX.XXXX, znejúci na sumu 208.000 eur. S poukazom na aplikačnú prax súdov treba vychádzať zo všeobecnej ceny celej veci v čase jej vyporiadania. Túto sumu ponúkla žalobkyňa žalovanej aj v rámci rokovania o dohode. Žalobkyňa deklarovala, že disponuje dostatočnými finančnými prostriedkami na vyplatenie tejto sumy, pričom táto skutočnosť nebola medzi stranami sporu ani spochybnovaná.

6. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. V odôvodnení rozsudku súd uviedol, že žalobe žalobkyne vyhovel, lebo rozhodol o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva tak, ako to žalobkyňa navrhovala od začiatku konania. Žalovaná v určitom štádiu konania súhlasila s návrhom žalobkyne, ale následne spôsob vyporiadania viackrát zmenila. Keďže žalobkyňa dosiahla v súdnom konaní zrušenie podielového spoluvlastníctva autoritatívnym rozhodnutím súdu takým spôsobom, o aký sa márne pokúšala dohodnúť a aký aj navrhla v súdnom konaní, bola v plnom rozsahu úspešná (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 26. júla 2012 sp. zn. 4M Cdo 10/2012). Súd teda priznal žalobkyni nárok na náhradu trov konania voči žalovanej v plnom rozsahu.

7. Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie žalovaná, ktorá navrhla rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie s odkazom na ustanovenie § 365 ods. 1 písm. b), f), h) CSP. Namietala, že všetky dôkazy a tvrdenia boli súdom vyhodnotené v jej neprospech, až sa domnievala, že súd bol voči nej nedôvodne zaujatý. Súd podľa nej konal neprímerane formálne a nezohľadnil charakter veci, v dôsledku čoho došlo k priamemu zásahu do jej práv a chránených záujmov. Poukázala na množstvo rozporov v odôvodnení rozsudku, ktoré sú účelovo vytrhnuté z kontextu. Strany sporu mali uzatvorenú ústnu dohodu, na základe ktorej investovali do nehnuteľností rovnakým dielom, čo potvrdila i svedkyňa Y. U., pričom mali byť spoluvlastníkmi nehnuteľností po 1-ici k celku. Žalobkyňa nerozporevala skutočnosti uvedené v denníku vykonaných investícií a prác, preto sa považuje za vecne a fakticky správny. Do nehnuteľnosti prestala investovať, až kým matka nezačala zneužívať finančné možnosti žalovanej. Aj po prevode podielu matky na žalobkyňu tá od žalovanej žiadala za vykonané investície náhradu vo výške 1-ice k celku. Ony si navzájom nikdy nepotvrdzovali akékoľvek príjmové, či výdavkové doklady za vykonané práce, dlhoročné rekonštrukcie vykonávali spoločne v dobrej viere a vo vzájomnej dôvere s vedomím, že nehnuteľnosti raz nadobudnú rovným dielom. V nadväznosti na predložený denník žalovaná v odvolaní uviedla, že investovala do nehnuteľností 80.000 eur, a teda nad rámec svojho podielu investovala 40.000 eur. Konanie Y. U. považuje za zavrhnutie hodné konanie v rozpore s dobrými mravmi. Ona by nikdy neinvestovala také množstvo finančných prostriedkov do nehnuteľností, ak by ich raz nemala nadobudnúť v sľúbenom rozsahu. Poukázala na uznesenie NS SR sp. zn. 4MCdo 12/2011 zo dňa 07.02.2012.

8. V ďalšom texte odvolania žalovaná uviedla, že nepripadá do úvahy akékoľvek premlčanie nároku na vydanie neoprávneného majetkového prospechu vo výške zhodnotenia podielu druhého spoluvlastníka a pasívnu legitímáciu má vždy len aktuálny spoluvlastník, ktorého spoluvlastnícky podiel bol zhodnotený. Nesúhlasila so záverom súdu, že si mohla počas trvania podielového spoluvlastníctva uplatňovať voči matke zaplatenie investícií. Je nutné posudzovať inštitút dobrých mravov vzhľadom na nadštandardné plnenia žalovanej vo vzťahu k matke a na konanie matky, ktorá ju vlastne vydedila bez akéhokoľvek regresu za ňou investované prostriedky. Žalovaná aspoň vo forme prikázania nehnuteľností do jej vlastníctva chce udržať citové väzby k danej lokalite pre seba a pre svoje deti, pričom pevne verí, že by sa ich vzájomné nezhody vyriešili a nehnuteľnosti by mohli využívať ich deti. Neexistuje zákonná prekážka, prečo by bol nárok žalobkyne väčší ako nárok žalovanej, keď obe majú záujem o danú nehnuteľnosť a rozdelenie je fakticky možné a prípustné. Rozdelenie nehnuteľností je najúčelnejšou formou zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva. Poprieť jej vlastnícke právo z dôvodu zasadených stromov a levandúl nebolo správne. Čo sa týka trov konania, tak v rámci mimosúdneho rokovania jej žalobkyňa ponúkla za jej spoluvlastnícky podiel sumu 9.500 eur, 15.000 eur a následne 24.500 eur. Je absurdné tvrdenie, že ona zapríčinila tento súdny spor tým, že neakceptovala celkom zjavne nedôvodne nízke ponuky zo strany žalobkyne. Súd ju nemal zaviazat' na náhradu trov konania len z dôvodu, že si dôvodne bránila svoje práva. Poukázala na rozhodnutie Krajského súdu Košice sp. zn. 11Co/362/2015 a na rozsudok NS ČR sp. zn. 22Cdo 1962/2002. Súd mal skúmať aj existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa, napríklad aj vzájomné vzťahy medzi sporovými stranami. Ona je totiž konaním žalobkyne a ich matky poškodenou stranou, a to hrubým spôsobom a v rozpore s dobrými mravmi. V časti návrhu na zaplatenie sumy 40.000 eur titulom širšieho vyporiadania jej bolo znemožnené uplatniť procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces. Súd totiž nevzal na vedomie tento jej návrh, neskúmal jej tvrdenia, nezaoberal sa nimi a ani ich predbežne právne neposúdil. Doposiaľ jej nebol vyrubený ani súdny poplatok. Súd ani len čiastočne nevykonával dokazovanie vo vzťahu k tomuto nároku a tento jej nárok v podstate opomenul až do rozhodnutia vo veci samej.

9. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žalovanej navrhla napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Uviedla, že žalovaná nepredložila dôkazy na preukázanie citových väzieb k predmetným nehnuteľnostiam, pričom žalovaná žiadala, aby pozemok Z. V. č. X/XX o výmere 153 m² zostal

v podielovom spoluvlastníctve strán sporu, keďže predmetná parcela by predstavovala prístupovú komunikáciu k pozemkom. Toto by však viedlo ku vzniku ďalších sporov, preto sa súd priklonil k prikázaniu nehnuteľností do výlučného vlastníctva žalobkyne. Žalovaná sa v odvolaní vôbec nezaoberala existenciou vecného bremena, ktoré by malo zostať zachované. Nárok titulom investície do cudzej veci si mala uplatniť voči matke. Uzatvorením darovacej zmluvy takýto nárok na žalobkyňu neprešiel. Žalovaná od roku XXXX nepreukázala žiadne investície nad rámec jej spoluvlastníckeho podielu. V súvislosti s otázkou trov konania uviedla, že žalovaná v priebehu konania menila spôsoby vyporiadania, preto už samotné vyporiadanie bolo sporné. Suma vyporiadania bola stanovená znaleckým posudkom predloženým oboma stranami a úspešnosť v spore sa posudzuje výlučne len zo strany základného žalobného návrhu, ktorým bolo zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva. Pri aplikácii ustanovenia § 257 CSP súd nemá prihliadať na to, či bola tá - ktorá strana ochotná pristúpiť k mimosúdnejmu riešeniu veci. Žalobkyňa až do záverečných rečí žalovanej ponúkala dohodu s vyplatením sumy 52.500 eur, pričom žalovaná s týmto návrhom nesúhlasila a okrem sumy 52.500 eur žiadala prisúdiť do výlučného vlastníctva dva pozemky.

10. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 CSP) viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP) ako aj skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), prejednal vec bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a po prejednaní veci dospel k záveru, že nie sú dané dôvody ani na potvrdenie a ani na zmenu napadnutého rozsudku. Preto odvolací súd tento rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie v súlade s ustanovením § 389 ods. 1 písm. b), c) a § 391 ods. 1 CSP. Z dôvodu, že výroky rozsudku súdu o zrušení podielového spoluvlastníctva, o vyporiadaní podielového spoluvlastníctva, o uložení povinnosti zaplatiť náhradu na vyrovnanie, o vzájomnej žalobe a o trovách konania sú vzájomne súvisiace a prepojené, pričom tieto nemôžu samostatne nadobudnúť právoplatnosť a vykonateľnosť, odvolací súd zrušil celý napadnutý rozsudok a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie v celom rozsahu.

11. V tejto súvislosti odvolací súd poznamenáva, že z povahy konania o návrhu na zrušenie podielového spoluvlastníctva a na vykonanie jeho vyporiadania niektorým zo spôsobov uvedených v § 142 Občianskeho zákonníka vyplýva, že na strane žalobcov či žalovaných musia byť uvedení vždy všetci podieloví spoluvlastníci a že predmetom konania je vždy celá vec. Keďže predmet konania nie je v odvolacom konaní deliteľný, celý výrok vo veci samej je vždy jedným zo spôsobov zrušenia podielového spoluvlastníctva a rozhodnutie vo veci, hoci pozostáva z niekoľkých oddelených častí (výrok o zrušení podielového spoluvlastníctva, výrok o prikázaní do výlučného vlastníctva jednému zo spoluvlastníkov, výrok o náhrade za spoluvlastnícky podiel a vyplatenie nákladov vynaložených žalobcami, t. j. vyporiadanie spoluvlastníctva v tzv. širšom zmysle), nie je rozhodnutím o niekoľkých právach so samostatným skutkovým základom. Rozhodnutie odvolacieho súdu sa vzťahuje vždy na celý výrok vo veci a žiadna jeho časť nenadobúda oddelene právoplatnosť (§ 367 ods. 2 CSP). Preto odkladný účinok odvolania podaného napríklad len jedným z viacerých podielových spoluvlastníkov (aj keď sa ním účastník domáha preskúmania len určitých častí výroku) sa vždy vzťahuje na celý výrok vo veci a žiadna jeho časť nenadobúda oddelene právoplatnosť. Odvolací súd musí na základe podaného odvolania preskúmať vždy celý výrok vo veci (§ 380 CSP), pretože nie je viazaný návrhom účastníkov na spôsob vyporiadania a môže toto rozhodnutie ako celok buď potvrdiť (§ 387 ods. 1 CSP), zmeniť (§ 388 CSP) alebo zrušiť (§ 389 ods. 1 CSP). Ak by odvolací súd pristúpil k zmene napadnutého rozhodnutia vo veci samej, nemôže zmeniť iba niektorý výrok prvoinštančného rozsudku. Pri prípadnej zmene napadnutého rozsudku musí v takom prípade nahradiť rozhodnutie súdu prvej inštancie ako celok.

12. Z povahy rozhodnutia o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva teda vyplýva, že odvolací súd musí pri zmene odvolaním napadnutého rozhodnutia sám nanovo a v celom rozsahu vyporiadať všetky práva a povinnosti účastníkov z právneho vzťahu podielového spoluvlastníctva a tiež nanovo konštituovať ich práva z novovzniknutých právnych vzťahov. V prípade zrušenia rozsudku o vyporiadaní podielového spoluvlastníctva a vrátenia veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie musí ísť o zrušenie celého výroku napadnutého rozsudku, keďže predmet konania nie je deliteľný; celý výrok vo veci samej je vždy jedným zo spôsobov zrušenia podielového spoluvlastníctva a rozhodnutie vo veci, hoci by pozostávalo z niekoľkých oddelených častí, nie je rozhodnutím o niekoľkých právach so samostatným skutkovým základom. Rozhodnutie odvolacieho súdu sa musí vždy vzťahovať na celý výrok vo veci a žiadna jeho časť nenadobúda oddelene právoplatnosť. Odvolací súd nie je viazaný návrhom strán sporu na spôsob vyporiadania a môže toto rozhodnutie ako celok buď potvrdiť, zmeniť alebo zrušiť a vrátiť

na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (obdobne napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo 472/2014).

13. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobkyňa podanou žalobou žiadala zrušenie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v okrese W., obec S., kat. úz. S., ktoré sú uvedené vyššie v bode 1. tohto odôvodnenia. Žalobkyňa a žalovaná sú podielové spoluvlastníčky uvedených nehnuteľností, a to žalobkyňa v podiele 3-ín a žalovaná v podiele 1-iny k celku. Žalobkyňa navrhovala nehnuteľnosti prikázať do jej výlučného vlastníctva s tým, že žalovanej uhradí titulom náhrady na vyrovnanie v sume 24.500 eur. Na predmetných nehnuteľnostiach (na podiel 1-ice) je evidovaná ľarcha, spočívajúca v práve doživotného bývania a užívania týchto nehnuteľností v prospech Y. U., ich matky. Po vykonanom dokazovaní súd prvej inštancie posúdil žalobu ako dôvodnú, preto podielové spoluvlastníctvo zrušil, nehnuteľnosti prikázal do výlučného vlastníctva žalobkyne a tejto uložil povinnosť zaplatiť náhradu na vyrovnanie spoluvlastníckeho podielu žalovanej vo výške 52.000 eur do 30 dní od právoplatnosti rozsudku. Súd vzájomnú žalobu žalovanej o zaplatenie 40.000 eur titulom širšieho vyporiadania podielového spoluvlastníctva zamietol. Žalovaná podala proti rozsudku odvolanie namietajúc spôsob vyporiadania podielového spoluvlastníctva, zamietnutie vzájomnej žaloby o širšie vyporiadanie podielového spoluvlastníctva a aj výrok o trovách konania. Odvolací súd pri rozhodovaní mal na zreteli najmä nižšie uvedené zákonné ustanovenia:

14. Podľa § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka ak nedôjde k dohode, zruší spoluvlastníctvo a vykoná vyporiadanie na návrh niektorého spoluvlastníka súd. Prihliadne pritom na veľkosť podielov a na účelné využitie veci. Ak nie je rozdelenie veci dobre možné, prikáže súd vec za primeranú náhradu jednému alebo viacerým spoluvlastníkom; prihliadne pritom na to, aby sa vec mohla účelne využiť a na násilné správanie podielového spoluvlastníka voči ostatným spoluvlastníkom. Ak vec žiadny zo spoluvlastníkov nechce, súd nariadi jej predaj a výtazok rozdelí podľa podielov.

15. Podľa § 142 ods. 3 Občianskeho zákonníka pri zrušení a vyporiadaní spoluvlastníctva rozdelením veci môže súd zriadiť vecné bremeno k novovznikutej nehnuteľnosti v prospech vlastníka inej novovznikutej nehnuteľnosti. Zrušenie a vyporiadanie spoluvlastníctva nemôže byť na ujmu osobám, ktorým patria práva viaznúce na nehnuteľnosti.

16. Ak nedôjde k dohode o zrušení podielového spoluvlastníctva, spoluvlastníctvo zruší súd, ktorý vykoná vyporiadanie na návrh niektorého spoluvlastníka. Znamená to, že ktorýkoľvek zo spoluvlastníkov sa môže obrátiť na súd s návrhom na zrušenie spoluvlastníctva. Pod vyporiadaním podielového spoluvlastníctva treba rozumieť také vyporiadanie, ktoré definitívne vyrieši vnútorné majetkové vzťahy spoluvlastníkov týkajúce sa ich práv a povinností vo vzťahu k ich doterajším a novovzniknutým podielom. Z ustanovenia § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva, že spoluvlastníkov nemožno zásadne nútiť, aby proti svojej vôli otzrávali v spoluvlastníckom vzťahu a že žalobca nemusí tvrdiť ani preukazovať dôvody, pre ktoré nie je zachovanie spoluvlastníckeho vzťahu opodstatnené. Občiansky zákonník upravuje jednotlivé spôsoby vyporiadania podielového spoluvlastníctva a súčasne stanovuje aj ich poradie, ktoré je pre súd záväzný. Prvý spôsob zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva, reálne rozdelenie veci medzi spoluvlastníkmi podľa výšky podielov, prichádza do úvahy tam, kde predmet spoluvlastníctva je reálne deliteľný. Predpokladom použitia tohto spôsobu zrušenia spoluvlastníctva však je, že ide o deliteľnú vec (z technického hľadiska) a že jej rozdelenie je aj funkčne opodstatnené, t. j. vtedy, keď rozdelením veci vzniknú samostatné veci, ktoré ich vlastníkom môžu aj naďalej slúžiť spôsobom, zodpovedajúcim ich povahe a spoločenskému poslaniu (záujmu). Pri reálnom rozdelení nehnuteľnosti súd musí dbať o to, aby rozdelením vznikli samostatné veci v právnom zmysle a aby rozdelenie bolo možné zapísať do katastra nehnuteľností.

17. Zákon takisto určuje hľadiská, na ktoré je súd povinný prihliadať pri rozhodovaní o vyporiadaní podielového spoluvlastníctva. Súd tak prihliada jednak na veľkosť spoluvlastníckych podielov, a jednak na účelné využitie veci. Nejde však o jediné a rozhodujúce hľadiská, súd prihliada i na iné okolnosti prípadu. Rozhodujúcimi tak nebudú izolovane jednotlivé okolnosti, ale všetky relevantné okolnosti vo svojom súhrne, súd vždy komplexne posúdi celý súbor relevantných skutočností, ktorý nie je vyčerpaný iba hľadáskami priamo vymenovanými v tomto ustanovení zákona. Je vecou súdu, aký význam bude klásť ďalším skutočnostiam a ako ich vyhodnotí vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu. Rozdelenie veci je prvým a prednostným spôsobom vyporiadania zrušeného spoluvlastníctva a súd musí v prvom rade skúmať, či vec možno reálne rozdeliť. Tento spôsob vyporiadania je vhodný,

ak každý zo spoluvlastníkov má záujem udržať si vlastnícke právo aj len k určitej časti veci. Vec musí byť deliteľná nielen z faktického hľadiska, ale aj z právneho. Pri posudzovaní reálnej deliteľnosti veci je dôležitý faktor finančnej nákladnosti, ktorý sa posudzuje z dvoch hľadísk. Ide jednak o nákladnosť prác nevyhnutných pre reálne rozdelenie veci (objektívne hľadisko) a jednak o ochotu spoluvlastníkov finančne sa podieľať na prácach a nákladoch potrebných na rozdelenie veci (subjektívne hľadisko). O reálnom rozdelení spoločnej veci nemožno uvažovať vtedy, ak by rozdelenie veci malo za následok, že rozdelená vec už nemôže slúžiť účelu, na ktorý je určená. Pri posudzovaní reálnej deliteľnosti pozemku je ďalej nutné brať do úvahy nielen územnoplánovaciú dokumentáciu, ale i prístup ku komunikáciám a účelnosť technického spôsobu navrhovaného riešenia rozdelenia pozemku. Treba prihliadať aj na tvar, celkovú plochu a veľkosť pozemku, ako aj jeho zastavanosť stavbami. Cieľom je dosiahnuť stav, aby aj po rozdelení pozemku mohli bývalí spoluvlastníci jednotlivé pozemky dobre užívať. Najčastejšie sú na reálnu deľbu vhodné nezastavané pozemky. Prekážkou reálneho rozdelenia pozemku nemusí byť skutočnosť, že po rozdelení možno jednotlivé pozemky užívať len s určitými obmedzeniami.

18. Odvolací súd rozhodujúc v tomto prípade o odvolaní žalovanej po prejednaní veci urobil záver, že súd prvej inštancie vyporiadanie podielového spoluvlastníctva právne síce posúdil na základe správnych ustanovení Občianskeho zákonníka, konkrétne § 136 ods. 1, § 137 ods. 1, § 139 ods. 1, 2, 3, § 142 ods. 1, 3 Občianskeho zákonníka, avšak žalovaná podala odvolanie dôvodne, lebo so stanoveným spôsobom vyporiadania nehnuteľností nebolo možné sa stotožniť, keďže pri rozhodovaní týkajúcom sa viacerých pozemkov evidentne nešlo o najvhodnejší spôsob vyporiadania podielového spoluvlastníctva strán sporu. Súd prvej inštancie po zrušení podielového spoluvlastníctva na základe vyjadrení strán sporu prezentovaných v konaní vyporiadal podielové spoluvlastníctvo tak, že všetky pozemky prikázal do výlučného vlastníctva žalobkyne s povinnosťou žalobkyne zaplatiť žalovanej náhradu na vyrovnanie spoluvlastníckeho podielu vo výške 52.000 eur. Takýto spôsob vyporiadania podielového spoluvlastníctva v nadväznosti na správny výrok o zrušení tohto podielového spoluvlastníctva odvolací súd neposúdil ako prijateľný, pretože bolo vhodnejšie a spravodlivejšie zvoliť iný spôsob vyporiadania, ktorý by bol zároveň v súlade so zákonom predpísaným spôsobom vyporiadania.

19. Predmetom vyporiadania sú nehnuteľnosti, t. j. rodinný dom so zastavaným pozemkom ako aj susediace pozemky. Medzi podielovými spoluvlastníkmi nedošlo k dohode o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva, pričom medzi nimi nebolo sporné, aby rodinný dom s pozemkom pod ním parc. č. X/XX a pozemok parc. č. X/X a X/XX pripadli do výlučného vlastníctva žalobkyne. Sporným bolo len vyporiadanie pozemkov parc. č. X/X, X/XX a X/XX. Žalovaná v súvislosti s týmito pozemkami počas konania menila svoje stanovisko, ako by malo byť podielové spoluvlastníctvo vyporiadané; najprv žiadala sebe prikázať pozemky parc. č. X/X a X/XX a parc. č. X/XX by zostala v ich podielovom spoluvlastníctve, následne žiadala prikázanie pozemku parc. č. X/X do výlučného vlastníctva žalovanej a parc. č. X/XX by zostala v ich podielovom spoluvlastníctve, no v konečnom návrhu žiadala pozemky parc. č. X/X, X/XX a X/XX prikázať do jej výlučného vlastníctva. Vo všeobecnosti pri zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva súd nie je viazaný návrhom strán sporu na jeho vyporiadanie, a teda môže sám posúdiť a rozhodnúť spôsobom, ktorý považuje za najspravodlivejší a najvhodnejší v tom - ktorom prípade; je však limitovaný spôsobmi vyporiadania uvedenými v Občianskom zákonníku a ich poradím. Prvoradým spôsobom vyporiadania podielového spoluvlastníctva je rozdelenie veci, ak je reálne možné. Z výsledkov vykonaného dokazovania je zrejmé, že v danom prípade pri pozemkoch parc. č. X/X, X/XX a X/XX takáto deľba je reálne uskutočniteľná.

20. Odvolací súd urobil na základe uvedeného záver, že vzhľadom na veľkosť spoluvlastníckych podielov strán sporu, usporiadanie a veľkosť jednotlivých nehnuteľností, v konečnom dôsledku ani nemusí dôjsť k ich reálnej deľbe každej jednej pozemkovej nehnuteľnosti, ale môže dôjsť k ich rozdeleniu v celosti tej - ktorej spoluvlastníčke. Záhrada nachádzajúca sa za rodinným domom je totiž už v súčasnosti rozdelená na niekoľko samostatných pozemkov s parcelnými číslami, a teda súd by mohol rozhodnúť o prikázaní jednotlivých parciel do výlučného vlastníctva tej - ktorej strane sporu. Rozdelenie jednotlivých pozemkov parc. č. X/X, X/XX, X/XX medzi strany sporu je reálne uskutočniteľné s prihliadnutím na ich veľkosť, usporiadanie, polohu, ako aj na výšku spoluvlastníckeho podielu. Za danej situácie by bolo evidentne vhodnejším riešením, než aké zvolil súd prvej inštancie, prikázanie pozemku parc. č. X/X do výlučného vlastníctva žalovanej a všetky ostatné nehnuteľnosti (rodinný dom a zvyšné pozemky parc. č. X/X, X/XX, X/XX, X/XX, X/XX) do výlučného vlastníctva žalobkyne, čo by primerane zodpovedalo aj výške spoluvlastníckych podielov. Odvolací súd pritom prihliadol nielen na veľkosť spoluvlastníckeho podielu strán sporu ale aj na účelné využitie veci.

21. Ďalšou dôležitou skutočnosťou je aj to, že v prospech takejto deľby nehnuteľností svedčí i finančný faktor. Pri vyporiadaní podielového spoluvlastníctva opísanou reálnou deľbou by nedošlo k rozdeleniu jednotlivých pozemkov na menšie časti, resp. nové parcely, preto by strany sporu nemali žiadne ďalšie finančné náklady spojené s vytvorením nových parciel z existujúcich pozemkov; došlo by len k zmene vlastníckych práv evidovaných v katastri nehnuteľností. Skutočnosť, že doteraz sa všetky nehnuteľnosti využívali ako jeden celok, nemôže byť prekážkou takéhoto rozdelenia sporných nehnuteľností. Odvolací súd tiež prihliadol na prepojenie pozemkov s miestnymi komunikáciami, a teda prístup pozemkov ku komunikáciám, pričom v prípade prikázania pozemku parc. č. X/X do výlučného vlastníctva žalovanej by táto mala k uvedenému pozemku prístup prostredníctvom obecnej komunikácie parc. č. X/X, ktorá je vedľajšou parcelou k parcele č. X/X. Z tohto dôvodu by bolo zbytočné, aby jej súd zachoval podielové spoluvlastníctvo k pozemku parc. č. X/XX, ktorý slúži ako prístupová cesta k pozemkom parc. č. X/XX a X/XX; práve naopak, za situácie, že by pozemky parc. č. X/XX a X/XX boli prikázané do výlučného vlastníctva žalobkyne, bolo by dôvodné a v súlade so zachovaním prístupu k uvedeným pozemkom prikázať žalobkyni do výlučného vlastníctva aj pozemok parc. č. X/XX, ktorý tvorí prístupovú cestu k týmto pozemkom. Zachovanie podielového spoluvlastníctva k parc. č. X/XX odvolací súd nepovažuje za vhodné aj vzhľadom na problematické a narušené vzťahy medzi žalobkyňou a žalovanou, pričom v prípade zachovania podielového spoluvlastníctva k parc. č. X/XX by práve tieto nesporne problematické vzťahy mohli v budúcnosti vyvolať ďalšie súdne spory.

22. Podľa názoru odvolacieho súdu takýmto rozdelením nehnuteľností v podielovom spoluvlastníctve treba pri budúcom užívaní pozemkov predpokladať určité faktické alebo právne obmedzenia, keďže k vzniku určitých obmedzení dochádza takmer pri každom rozdelení nehnuteľností. Veľkosť spoluvlastníckeho podielu je významným, no nie vždy rozhodujúcim kritériom. Žalobkyňa je 3-tinovou spoluvlastníčkou, preto do jej výlučného vlastníctva by mala pripadať prevažná časť pozemkov spolu s rodinným domom. Súčasne neexistuje relevantný dôvod, pre ktorý by žalovanej nemal byť prikázaný do výlučného vlastníctva aspoň jeden z pozemkov za rodinným domom, na ktorých sa v súčasnosti nachádza úžitková záhrada. Odvolací súd pri posudzovaní najlepšej alternatívy vyporiadania podielového spoluvlastníctva posúdil ako irelevantný argument súdu prvej inštancie o tom, že na pozemkoch prislúchajúcich k rodinnému domu sú vysadené stromy a levandule. V predmetnom spore bolo dôvodné prihliadnuť na okolnosti, za akých sa žalobkyňa stala väčšinou spoluvlastníčkou sporných nehnuteľností, a aj na okolnosti s tým súvisiace. Podľa obsahu spisu pôvodne, keď boli obe strany sporu len 1-inovými spoluvlastníčkami nehnuteľností, investovali do nich rovnakým dielom predpokladajúc (aj keď sa tak výslovne nedohodli), že po smrti ich matky jej spoluvlastnícky podiel k týmto nehnuteľnostiam nadobudnú dedením rovnakým dielom, a teda že sa v konečnom dôsledku každá stane spoluvlastníčkou v 1-ici. Keďže v roku XXXX matka darovala svoj spoluvlastnícky podiel len žalobkyni - podľa výpovede matky z dôvodu jej zhoršeného zdravotného stavu a rozvratu vzťahu medzi ňou a žalovanou - došlo medzi sestrami aj k rozdielnym názorom na hospodárenie s nehnuteľnosťami. Konanie matky osobne a emocionálne žalovanú vtedy veľmi zasiahlo.

23. Odvolaciemu súdu aj s prihliadnutím na subjektívne okolnosti daného prípadu sa javilo ako spravodlivejšie, aby boli nehnuteľnosti reálne rozdelené tak, že by bol žalovanej do jej výlučného vlastníctva prikázaný pozemok parc. č. X/X. V podanom odvolaní žalovaná poukázala i na citové väzby, ktoré ju k nehnuteľnostiam viažu, a navrhovaným vyporiadaním by došlo aj k uspokojeniu jej emocionálnych potrieb, pre ktoré v konečnom návrhu žiadala časť nehnuteľností prikázať do jej výlučného vlastníctva. Po vyhodnotení objektívnych i subjektívnych okolností predmetného sporu sa odvolací súd stotožnil s odvolacou námietkou žalovanej, že prikázanie všetkých nehnuteľností v podielovom spoluvlastníctve do výlučného vlastníctva žalobkyni by spôsobilo neprimeraný zásah do jej práv predovšetkým za situácie, že reálne rozdelenie sporných pozemkov je možné a vhodné, a to bez neprimeraných nákladov na takéto rozdelenie.

24. Odvolací súd považoval za potrebné poukázať aj na skutočnosť, že matka strán sporu, Y. U., má na sporných nehnuteľnostiach zriadené vecné bremeno spočívajúce v práve doživotného bývania a užívania v podiele 1-ice. V zmysle § 142 ods. 3 poslednej vety Občianskeho zákonníka zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva nemôže byť na ujmu osobám, ktorým patria práva viaznuce na nehnuteľnosti. Týmto právami sú najmä vecné práva, prípadne niektoré práva vyplývajúce zo záväzkov. V prípade zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva súd preto musí dbať, aby týmto osobám nevznikla žiadna ujma, čo môže znamenať najmä to, že ich práva len z dôvodu zrušenia

podielového spoluvlastníctva a jeho vyporiadania nezanikajú, a naopak, i naďalej pretrvávajú v rovnakej kvalite aj po vyporiadaní podielového spoluvlastníctva. Práva, ktoré viažu na nehnuteľnostiach, musia i naďalej slúžiť vo vzťahu k novovzniknutému vlastníckemu stavu, pokiaľ sa strany nedohodnú inak. Prikázanie pozemku parc. č. X/X do výlučného vlastníctva žalovanej nespôsobí matke ako osobe oprávnenej z vecného bremena žiadnu ujmu, lebo v súčasnosti uvedený pozemok užíva ako časť záhrady na pestovanie plodín a kvetov, pričom žalovaná neprejavila pred súdom vôľu realizácii matkinho práva brániť, práve naopak, deklarovala vôľu vzťahu v rodine urovnať. K obmedzeniu alebo k odňatiu práva matky tento pozemok užívať by vyporiadaním podielového spoluvlastníctva nemalo dôjsť aj s prihliadnutím na to, že žalovaná ani doteraz nebránila matke realizovať jej patriace práva vyplývajúce z vecného bremena.

25. K nároku žalovanej uplatnenému vzájomnou žalobou v tomto konaní odvolací súd poukazuje na to, že na účely vyporiadania investícií pri podielovom spoluvlastníctve treba rozlišovať prípady, keď sa investície urobili (hoci aj s konkludentným) súhlasom spoluvlastníkov (§ 139 ods. 1 Občianskeho zákonníka), alebo bez tohto súhlasu. V prípade, že by spoluvlastníci s takouto investíciou vynaloženou jedným alebo viacerými spoluvlastníkmi súhlasili, išlo by o dohodu o hospodárení so spoločnou vecou a investujúci spoluvlastník by mal proti ostatným spoluvlastníkom právo na úhradu vynaložených prostriedkov (§ 137 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Ak by boli náklady vynaložené bez súhlasu ostatných spoluvlastníkov, toto právo by nevzniklo, môže sa však domáhať vydania bezdôvodného obohatenia, ktoré ostatným spoluvlastníkom vzniklo zhodnotením ich podielu v dôsledku vynaloženej investície (§ 451 ods. 2 a § 456 Občianskeho zákonníka); ide o rozdiel medzi cenou podielu pred investíciou a po jej vynaložení (obdobne uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 22Cdo/1644/2005 zo dňa 29.06.2006 a sp. zn. 4MCdo 12/2011 zo dňa 07.02.2012). Žalovaná v rámci podanej vzájomnej žaloby uplatnila svoj nárok na investície do nehnuteľností od roku XXXX do XXXX v rámci vyporiadania v širšom zmysle. Súd prvej inštancie správne posúdil uplatnený nárok žalovanej ako majetkové právo investujúceho spoluvlastníka, ktoré si uplatnila voči druhému spoluvlastníkovi podľa § 511 ods. 3, § 137 ods. 1 a § 139 ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka. Smerodajný pre uvedené právne posúdenie nároku žalovanej bolo, že spoluvlastníci investovali do sporných nehnuteľností výlučne na základe dohody medzi nimi. Nebolo sporné, že do roku XXXX, dokedy boli strany sporu len 1-tínovými podielovými spoluvlastníkmi, každá z nich hradila polovicu nákladov na opravy a rekonštrukcie nehnuteľností. Pri posúdení nároku žalovanej ako majetkového práva investujúceho spoluvlastníka žalobkyňa dôvodne uplatnila námietku premlčania, pričom súd prvej inštancie správne počítal plynutie premlčacej doby na podklade ustanovenia § 101 Občianskeho zákonníka a správne dospel k záveru, že nárok na zaplatenie investícií vynaložených od roku XXXX do XX.XX.XXXX (3 roky spätne od podania vzájomnej žaloby) je premlčaný. Žalovaná si svoj nárok mohla uplatniť voči všetkým spoluvlastníkom, t. j. do roku XXXX aj voči matke ako spoluvlastníčke, samostatne aj pred podaním žaloby o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva a v rámci plynutia premlčacej doby. Výdavky predložené žalovanou za rok XXXX súd prvej inštancie rovnako správne považoval za investície do hnuťelných vecí; žalovaná nepreukázala, že šlo o investície prepojené so spornými nehnuteľnosťami. V tomto rozsahu na žalovanej spočívalo dôkazné bremeno, ktoré však neuniesla v dôsledku nepreukázania, že by tieto náklady boli skutočne investíciami do nehnuteľností v podielovom spoluvlastníctve. Navyše v roku XXXX došlo k darovaniu spoluvlastníckeho podielu matky v prospech žalobkyne, preto sa javí ako nepravdepodobné, že by žalovaná, ktorá konanie matky vnímala ako nemorálne a nespravodlivé, investovala do nehnuteľnosti svoje finančné prostriedky naďalej.

26. Námietku žalovanej týkajúcu sa nesprávneho procesného postupu súdu pri vzájomnej žalobe žalovanej, ktorou si uplatnila zaplatenie sumy 40.000 eur, odvolací súd posúdil ako nedôvodnú. Súd prvej inštancie akceptoval vzájomnú žalobu o vyporiadanie v širšom zmysle a skúmal tvrdenia žalovanej. Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že procesný postup súdu bol adekvátny a v súlade s procesnými ustanoveniami Civilného sporového poriadku. Súd prvej inštancie začal konať o uplatnenom nároku žalovanej po doručení vzájomnej žaloby (§ 156 CSP per analogiam). Pri uplatnení vzájomnej žaloby sú obidve konania (konanie o žalobe a konanie o vzájomnej žalobe) vedené súčasne a z hľadiska procesnej ekonomie súd prejednáva vzájomnú žalobu na pojednávaní spolu so žalobou spoločne. Vzájomnú žalobu súd totiž prejednáva spolu so žalobou, ak nerozhodne v zmysle § 147 ods. 4 CSP o jej vylúčení na samostatné konanie. Pokiaľ sa spor nachádza v štádiu pred prvým pojednávaním, je v zásade možné predbežné prejednanie sporu podľa § 168 a nasl. CSP vo vzťahu k obidvom uplatneným nárokom súčasne, čo v predmetnej veci uskutočnil i súd prvej inštancie. Dokazovanie skutočností tvrdených vo vzájomnej žalobe vzhľadom na dôvodne vznesenú námietku premlčania nebolo potrebné vykonať v

celom rozsahu, ale len vzhľadom na uplatnené investície do nehnuteľností po XX.XX.XXXX, pričom v tejto časti súd zhodnotil vykonané dokazovanie tak, že žalovaná neunesla dôkazné bremeno v časti preukázania, že šlo o investície do sporných nehnuteľností. To, že súd prejednal v rámci jedného konania dva v podstate samostatné spory, sa prejavilo aj v jeho meritórnom rozhodnutí, ktorým samostatnými výrokmi rozhodol aj o žalobe žalobkyne a aj o vzájomnej žalobe žalovanej. Odvolací súd nepovažoval za problematickú ani tú skutočnosť, že žalovanej nebol vyrubený súdny poplatok za podanie vzájomnej žaloby, pretože súd prvej inštancie môže poplatkovú povinnosť vyrubiť aj dodatočne (§ 12 ods. 1, 2, § 13 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov). Z uvedených dôvodov odvolací súd považoval právne posúdenie uplatneného nároku o zaplatenie sumy 40.000 eur titulom širšieho vyporiadania podielového spoluvlastníctva za správny.

27. Napadnutý rozsudok ako celok odvolací súd z vyššie uvedených dôvodov zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP. Vychádzajúc z vyjadreného názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie v ďalšom konaní opätovne rozhodne o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva v intenciách uvedených odvolacím súdom, ktorému sa ako zákonný, najvhodnejší a najspravodlivejší spôsob vyporiadania podielového spoluvlastníctva javí prikázanie rodinného domu so súp. č. X a pozemkov parc. č. X/XX, X/X, X/XX, X/XX, X/XX do výlučného vlastníctva žalobkyne a pozemok parc. č. X/X do výlučného vlastníctva žalovanej. V nadväznosti na takéto rozdelenie nehnuteľností súd prvej inštancie na základe znaleckého posudku č. XXX/XXXX K.. Y. Q. zo dňa XX.XX.XXXX zistí, aká výška patrí žalovanej voči žalobkyni z titulu náhrady na vyrovnací podiel, ktorú by jej mala žalobkyňa doplatiť. V prípade, ak ktorákoľvek zo strán sporu predloží súdu vypracovaný nový znalecký posudok ohodnocujúci aktuálnu hodnotu sporných nehnuteľností, súd prvej inštancie pri výpočte alikvótnej výšky vyrovnacieho podielu bude vychádzať z tohto nového dôkazu, pretože od vypracovania znaleckého posudku zo dňa XX.XX.XXXX do času nového rozhodnutia súdu prvej inštancie bezpochyby došlo a s najväčšou pravdepodobnosťou dôjde k zmene všeobecnej hodnoty s ohľadom na všeobecne známu okolnosť, že hodnota nehnuteľností sa v dôsledku plynutia času mení.

28. Súd prvej inštancie teda nanovo rozhodne vo všetkých bodoch žaloby a vzájomnej žaloby viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP) a svoje nové rozhodnutie odôvodní tak, aby zodpovedalo kritériám uvedeným v ustanovení § 220 ods. 2 CSP, teda aby bolo presvedčivé a aj preskúmateľné v prípadnom ďalšom odvolacom konaní. Zároveň rozhodne aj o trovách konania, vrátane trov odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP). V súvislosti s rozhodovaním o trovách konania odvolací súd poznamenáva, že zásada úspechu vo veci (zásada zodpovednosti za výsledok sporu) je charakteristická pre sporové konania a uplatní sa tak, že neúspešná strana sporu je povinná nahradiť úspešnej strane sporu trovy konania, ktoré jej vznikli. Konanie o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva je konaním, v ktorom súd nie je viazaný návrhmi strán, pretože ide o konanie, v ktorom majú sporové strany na oboch stranách tak postavenie žalobcu, ako aj postavenie žalovaného. Ak súd v konaní o zrušenie a vyporiadanie spoluvlastníctva rozhoduje rozsudkom, t.j. autoritatívne, musí dodržať poradie a podmienky použitia jednotlivých spôsobov vyporiadania zrušeného podielového spoluvlastníctva, lebo sú pre súd záväzné (obdobne rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo 8/2008). Vzájomné postavenie sporových strán súd zohľadní aj pri rozhodovaní o náhrade trov konania tak, že posúdi vzájomné návrhy sporových strán. Súdna prax vyšších súdnych autorít v konaní o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva v časti náhrady trov konania zaujala právny názor uvedený v C. XX/XXXX, podľa ktorého pre použitie aktuálneho ustanovenia § 257 CSP má význam zistenie o tom, či žalobca pred podaním žaloby na súde navrhol ostatným spoluvlastníkom zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva dohodou, a to spôsobom, ktorý uplatnil v žalobe na súde a dosiahol plný úspech vo veci. Rozhodovanie o trovách konania závisí od individuálnej situácie v tom - ktorom konaní, nepochybne však možno vysloviť záver, že žalovaný, ktorý nenamietal voči zrušeniu a vyporiadaniu podielového spoluvlastníctva, nemusí byť zaviazaný na náhradu trov konania s prihliadnutím na jeho postoj v konaní. Podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu SR ak podielový spoluvlastník dosiahol v súdnom konaní zrušenie podielového spoluvlastníctva autoritatívnym rozhodnutím súdu s presne takým spôsobom vyporiadania, na akom sa márne pokúšal s druhým spoluvlastníkom dohodnúť a aký následne navrhol v súdnom konaní, bol v súdnom konaní v plnom rozsahu úspešný (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 26. júla 2012 sp. zn. 4MCdo 10/2012). Ak súd vyhovel žalobe a zrušil spoluvlastníctvo spôsobom, ktorý bol navrhovaný, najmä ak sa žalovaný bránil alebo neúspešne navrhoval iný spôsob vyporiadania, niet v zásade prekážok, aby súd použil ustanovenie § 255 ods. 1 CSP a aby žalobcovi priznal plnú náhradu trov konania. Iný je prípad, ak súd rozhodol o vyporiadaní iným spôsobom, než bolo žalobou navrhnuté, a

v takom prípade možno uvažovať o aplikácii ustanovenia § 255 ods. 2 CSP. So zreteľom na rozmanitosť prípadov treba však riešiť každý prípad individuálne s ohľadom na celý priebeh konania a postup jednotlivých strán sporu ako aj na to, do akej miery sú jednotlivé strany sporu dotknuté na svojich záujmoch vyneseným rozsudkom.

29. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu možno podať dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419, § 420, § 421 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).